

STOCKHOLMS ARKITEKTFÖRENING Lokalförening i Sveriges Arkitekter

Årsberättelse 2005

Styrelsen har haft följande sammansättning under året.

Thordis Arrhenius, ordförande, KTH
Linda Mattsson, programredaktör, White arkitekter
Anna Frank, kassör, ÅWL Arkitekter
Ebba Högström, sekreterare, idéplantagen®
Andreas Ferm, DRD Arkitektur
Karl Gylje, Ramböll Sverige
Birgitta Kahri, Arcona
Claes Kock, Claes Kock Arkitekter
Maria Larsson, KTH
Samuel Lundberg, SFV
Klas Ruin, KTH och aPolis
Bolle Tham, Tham Videgård Hansson arkitekter
Marie Åslund, WSP

Bakgrund

Stockholms Arkitektförening arrangerar föreläsningar och visningar för sina medlemmar samt initierar debatter om aktuella frågeställningar kring arkitektur, inredningsarkitektur, landskapsarkitektur och planering. Styrelsen för Stockholms arkitektförening är sammansatt av ledamöter som är medlemmar i Sveriges arkitekter och utbildade till respektive arkitekt, inredningsarkitekt, landskapsarkitekt och planeringsarkitekt. Styrelsen väljs på årsmötet och avsikten är att styrelsens sammansättning ska spegla medlemsfördelningen i lokalföreningen. Styrelsen arbetar ideellt och förutom till redaktionssekreteraren utgår ingen ersättning. Då programarbetet utökats väsentligt och därmed tiden som styrelsen lägger ner på föreningen har styrelsen beslutat att en mindre ersättning för utfört arbete ska utgå även för sekreterare och kassör från och med 2006.

Styrelsearbete

Styrelsen har haft 10 styrelsemöten under 2005. Företrädesvis har det varit lunchmöten på restaurang Sturehof men på försök förlades två möten under 2005 till kvällstid. Styrelsen har beslutat att utöka antal middagsmöten under 2006 då lunchmötena har varit för korta för att hinna med alla punkter på dagordningen. Det är väsentligt att alla som är medlemmar i styrelsen är aktiva i styrelsearbetet och deltar på mötena. Styrelsen har därför prioriterat att hitta centrala mötesplatser för att på så sätt underlätta för ledamöterna att närvara på styrelsemötena. För att styrelsen ska vara beslutsmässig krävs att hälften av ledarmötena är närvarande. Under 2005 har styrelsemötena med något undantag varit beslutsmässig.

I december hölls 2004 års årsmöte för föreningen. Flera punkter bordlades på grund av bristande underlag från 2004 års styrelse. Enligt föreningens stadgar ska årsmöte hållas senast i december månad och enligt tradition har årsmötet sammanfallit med föreningens julfest. Julfesten har inte genomförts sedan ett antal år och idag uppfattar styrelsen att det sena datumet för årsmötet är till nackdel då mötet avhandlar frågor som inte berör de år som passerat utan året dessförinnan. På årsmötet beslutades därför att flytta fram årsmötena till mars månad. Verksamhetsåret kommer därmed löpa från mars till mars. Budgetåret sammanfaller som tidigare med kalenderåret. Kommande årsmöte för 2005 blir den 23 mars.

Efter en utdragen process beslutade styrelsen att avsluta samarbetet med den så kallade arkitekturrådgivningsgruppen som har funnits i många år. Gruppen har erbjudit arkitekturrådgivning till allmänheten mot betalning i samarbete med Byggtjänst. Ersättningen för rådgivningen har betalats in till Stockholms Arkitektförening och därefter har arkitekturrådgivningsgruppen tagit ut motsvarande summor i form av studieresor och liknande. Styrelsen har haft ringa eller ingen insyn i gruppens arbete och framförallt inte i valet av de arkitekter ingår i gruppen. Gruppen består av en sammansvetsad grupp som år efter år har utfört rådgivning till allmänheten. Styrelsen har sett det som ett problem att Stockholms Arkitektförening, som är en ideellt arbetande förening som ska främja alla medlemmarnas intresse, har haft en form för arkitekturrådgivning som inte har varit öppen för alla medlemmarna att delta i. Föreningen har även fått rådet från Sveriges Arkitekters revisor att det inte är förenligt med en ideell förening att ta betalt för tjänster i den form som det skett med arkitekturrådgivningsgruppen. Styrelsen beslutade därför att avsluta samarbetet med den nuvarande arkitekturrådgivningsgruppen och utreda hur en eventuellt framtida arkitekturrådgivningstjänst till allmänheten kan utformas i en bättre och mer öppen form.

Programblad och lokaler

Under 2005 har programbladet fått en ny grafisk form av designföretaget Sweden, Det nya programbladet har varit mycket lyckat och lett till ökat intresse för Stockholms arkitektförenings aktiviteter. Under årets distribuerades fyra program. Ett försök under året har även varit att samdistribuera programbladet med tidningen Arkitekten. Det har fungerat bra och sparat kostnader för utskick men även inneburit att tidpunkter för arrangemang har fått anpassas till Arkitektens utgivningsdatum. Styrelsen har beslutat att under 2006 utveckla och förbättra hemsidan så att även den blir ett bättre och fungerande forum för föreningen. Det finns idag möjlighet att prenumerera på hemsidan och även att lägga in kommentarer men båda funktionerna utnyttjas dåligt av medlemmarna.

Stockholms arkitekter har ingen fast lokal för sina evenemang utan hyr lokaler från bland annat Arkitekturmuseet, Konstakademin, Arkitektskolan, Kulturhuset och ABF till varierade kostnad. En fråga som styrelsen vill driva under det kommande året är om det skulle gynna Arkitektföreningens medlemmar och föreningens olika aktiviteter att ha en fast hemvist. En mötesplats för medlemmarna där förutom föreläsningar även debatter och kanske mindre utställningar kan äga rum. Förebilder finns i London med the Architectural Foundation, i Oslo med DogA, Norsk Design og Arkitekturcenter, och i Köpenhamn med både Arkitekternes Hus och DAC, Danskt arkitekturcenter. För att aktivera frågan kommer vi under året inbjuda företrädare från olika arkitekturinstitut.

För att stärka trivseln och nöjet med att ta del av Stockholms Arkitektförenings olika arrangemang kommer föreningen under 2006 dra igång ett försök med att arrangera bar i samband med en del föreläsningar. Om försöket slår ut väl kommer det bli en återkommande punkt i programmet.

Programpunkter

Under 2005 genomförde lokalföreningen 42 programpunkter. Övervägande delen av arrangemangen var föreläsningar. Praktiker från både internationellt kända och mindre kända kontor föreläste om aktuella projekt inom arkitektur, landskap och stadsplanering inför en publik av skiftande storlek. Mest välbesökt var föreläsningen av Kazuyo Sejima och Ryue Nishizawa från SANAA där platserna i auditoriet på Moderna Museet inte räckte till och flera fick nekas plats. Detsamma då det framgångsrika Köpenhamnsbaserade kontoret Plot föreläste. När motsvarande norska unga framgångsrika kontor, Jarmund och Vignæs, med flera intressanta projekt bakom sig, föreläste var det dock glesare i publiken. Under året föreläste ytterligare ett norskt kontor - alldeles i början av sin karriär - Brendeland Kristoffersen som berättade om det unika lågbudgetprojektet Svartlamoen i Trondheim där de arbetat innovativt med brukarinflytande utifrån en sorts 'punkestetik'.

2005 års program innehöll få föreläsningar av svenska kontor. Ett undantag var arkitektkontoret Kod som berättade om aktuella projekt. Ett annat tillfälle att få se svenska och framförallt stockholmsorienterade projekt inom arkitektur, landskap och planering var på den årliga vårrevyn - en uppskattad programpunkt som föreningen återupplivade föregående år. Under rubriken '100 minuter arkitektur' visade 10 kontor under lika många minuter upp aktuella projekt som formar Stockholms framtid. I samband med Vårrevyn bjöd föreningen på dryck och efterföljande bar.

Inom ämnet landskaparkitektur föreläste den franska landskapsarkitekten Cyrille Marlin som b.l.a. berättade om samarbetet med Lacaton Vassal. Landskapsarkitekten och forskaren Per Hedfors föreläste kring sin forskning om tillämpning av ljud i gestaltningen av landskap. En förstärkning av landskapsarkitekter i styrelsen för 2006 ska förhoppningsvis leda till att fler programpunkter med inriktning på landskap arrangeras under kommande år.

Flera Londonbaserade kontor föreläste under året. Ash Sakula Architects och Sara Wigglesworth Architects höll båda mycket uppskattade föreläsningar om att genomföra byggprojekt inom en begränsad ekonomi och i ett nära samarbete med brukare och beställare. Macreanor & Lavington architects från London/Rotterdam berättade om kontorets utveckling från massproducerade lågbudgetbostäder till större stadsplaneringsprojekt. Londonbaserade konstnären och arkitekten Mark Pimlott berättade om sina arbeten inom offentlig konst och arkitektur.

Från Amerika kom det även flera föreläsare; då med en mer inriktning mot ny digital teknologi. New Yorkbaserade arkitektkontoret SHoP gav en mycket initierad föreläsning om hur den datagenererade ritningen kan användas för att både styra och återerövra kontroll över byggprocessen. Även Miloby Idealsystem och G Tecs gav övertygande exempel på hur den nya teknologin kan användas produktivt för att utveckla arkitektens yrkesroll.

2005 års programblad erbjöd flera föreläsningar i gränslandet mellan arkitektur, konst, media och kritik. Föreläsningar som på ett eller annat sätt hade det gemensamma att de utmanade arkitekturen och arkitekturprofessionen gränser. Civilekonomen och artdirector Robert Blau's föreläsning om upplevelsedesign ställde viktiga frågor till yrkeskåren - vilken roll har arkitekter i den nya upplevelseekonomin? Samarbetet mellan arkitektgruppen Realities: United och videokonstnären John Dekron i olika medierade fasadprojekt visade på helt nya uppgifter för arkitekturen när innovativ ny teknologi och arkitektur kan samverka i ett gemensamt 'interface'. En mer traditionell avantgardeposition redovisades i den schweiziske arkitekten Christian Waldvogels föreläsning om det märkliga utopiska projektet Globus Cassus; om en framtida expansion i rymden. Utifrån samma avantgardistiska position berättade den ryska arkitekten Alexander Brodsky om sina utopiska 'pappersprojekt' och sina nyligen byggda verk i Moskva. Filosofen och konstkritikern Sven Olof Wallenstein gav en välbesökt föreläsning om sin bok 'Den moderna arkitekturens filosofier'. Wallenstein redogjorde för den historiska bakgrunden till de olika positioner som idag utmärker arkitekturdebatten. Två konstnärer från helt olika generationer visade exempel på konstprojekt som använder arkitektur som utgångspunkt; Ronald Jones föreläste om 'Evil Architecture' i början av året och Jonas Dahlberg berättade om det filmbaserade konstprojektet 'Osynliga städer' i december månad då han samtidigt var aktuell med en uppmärksam utställning på Moderna Museet. Ambitionen är att under 2006 fortsätta att vid sidan av mer traditionella arkitektföreläsningar arrangera fler programpunkter som på olika sätt ifrågasätter och undersöker arkitekturens och arkitektrollens gränser.

Som en extra satsning under designåret arrangerade Stockholms Arkitektförening i samarbete med Kulturhuset en seminarieserie 'Design i Gränslandet' som var öppen för allmänheten. Seminariet presenterade en rad olika aspekter på design från utformningar av vägar till experimentella utställningsprojekt. Seminariernas form – med flera korta presentationer och efterföljande diskussion var mycket lyckad och något som vi i föreningen vill fortsätta med. Under våren och hösten hölls även en seminarieserie 'Framtidens inredningsarkitekt' om inredningsarkitektens yrkesroll och utveckling. Seminarieserien, som fortsätter under 2006, är ett samarbete mellan Sveriges Arkitekters Akademi för Inredningsarkitektur och Stockholms Arkitektförening.

Två debatter kring arkitektens kommersiella villkor "Handel som drivkraft för stadsutvecklingen" och "Den kommersiella arkitekten" belyste arkitektens roll i projekt där framför allt kommersen i form av centrumanläggningar blivit den drivande faktorn bakom stadsförvandling och utveckling. Aktuella stadsplaneringsfrågor togs även upp i debatten 'Omvandling av Gustavsbergs centrum' där de parallella uppdragen från FFNS, HusplanCinnober, White och Zuez arkitekter redovisades.

Under 2005 genomfördes två visningar. Dels Wrangelska palatset som renoverats och anpassats för nya funktioner av HOS arkitekter och dels Dramatiska Institutets nybyggda hus vid Valhallavägen av Scheiwiller Svensson Arkitektkontor. På uttryckligen önskan från medlemmar kommer vi försöka öka antal visningar under 2006.

Under årets sista och mörkaste månad startade Arkitektföreningen i samarbete med Cinemateket en filmserie med temat arkitektens yrkesroll. Serien visade allt i från klassiker som The Fountainhead och Powers of Ten till nyare dokumentär- och

spelfilmer. Filmprogrammet visade på en bredd i programmet som Arkitektföreningen eftersträvar att utveckla vidare med ambitionen att belysa arkitektur utifrån helt olika kulturuttryck.

För Stockholms Arkitektförening i mars 2006

Thordis Arrhenius, arkitekt MSA, fil.dr, ordförande Stockholms Arkitektförening